
**Kursus i bækkenets anatomi med fokus på genital prolaps og stressinkontinens.
Belyst ved dissektion af bækkenet og hands-on prolapsoperationer.**

Tid: Mandag den 8. t.o.m. tirsdag den 9. januar 2007

Sted: Urogynækologisk Center, Skejby Sygehus og Anatomisk Institut, Aarhus Universitet.

CME: Tæller 10 ½ CME

Indhold:

- En teoretisk opdatering af bækkenets anatomi efterfulgt af dissektion af præparater på Anatomisk Institut
- Teoretisk gennemgang af de mest anvendte prolapsoperationer
- Teoretisk gennemgang af udvalgte inkontinens operationer
- Hands-on demonstration af de hyppigste prolapsoperationer og video-transmitterede prolapsoperationer.

Målgruppe: 18 speciallæger i gynækologi, med speciel interesse indenfor området.

Pris: Kr. 3000,00

Tilmelding: På mail, senest d. 1. november 2007, til
Sekretær Helle Bendix Blaabjerg
Gynækologisk afdeling
Skejby Sygehus
bhb@sks.aaa.dk

Kursusarrangører:

Karl Møller Bek, Gynækologisk afdeling, Skejby Sygehus
Lektor Peter Holm-Nielsen, Anatomisk Institut, Aarhus Universitet

Undervisere:

Jørgen Præst
Karen-Elise Højberg
Susanne Axelsen
Karl Møller Bek
Peter Holm-Nielsen

PROGRAM

Mandag den 8. januar 2007 på Anatomisk Institut, Aarhus Universitet

Kl. 8.30 - 9.00	Ankomst – kaffe
Kl. 9.00 -10.00	Gennemgang af bækkenets anatomi med speciel fokus på prolaps og inkontinens.
Kl. 10.00 -11.30	Dissektion af præparater. 2 kursister om hvert præparat.
Kl. 11.30 -12.00	Præsenterer kursisterne de fundne strukturer for hinanden.
Kl. 12.00 -13.00	Frokost og repetition af anatomigennemgang.
Kl. 13.00 -15.00	Dissektion af præparater.
Kl. 15.00 -16.30	Præsenterer kursisterne de fundne strukturer for hinanden og der opsummeres.
Kl. 18.00 -19.30	Middag
Kl. 19.30 - 21.30	Teoretisk gennemgang af prolapsoperationer. Forberedelse til næste dags operationer.

Operativ behandling af Cystocele

Operationsindikation – valg af operationsmetode – meche brug – videodemonstration af operation. *Underviser Susanne Axelsen*

Operativ behandling af Rectocele og perineorrhaphi

Operationsindikation – valg af operationsmetode – meche brug - STARR procedure – videodemonstration af operation. *Underviser Karl Møller Bek*

Operativ behandling af Vaginal tops prolaps

Operationsindikation – valg af operationsmetode – meche brug – videodemonstration af operation. *Underviser Karen-Elise Højberg*

Tirsdag den 9. januar 2007 på Operationsafdelingen, Skejby Sygehus (Undervisningsrum på Y-2)

Kl. 8.00	Morgenkaffe - omklædning
Kl. 8.45	Hold I, II og III starter med første operationer. Den ene operation videotransmitteres til de øvrige hold.
Kl. 9.45	Hold IV ,V og VI går til de næste operationer. Den ene operation videotransmitteres til de øvrige hold.
Kl. 10.45	Hold VII, VIII og IX går til de sidste operationer. Den ene operation videotransmitteres til de øvrige hold.
Kl. 12.00	Frokost
Kl. 13.00	Opfølgning, kritik og udlevering af kursusbevis.

Hvert hold består af 2 kursister. Alle kommer med til én operation. Resten ser på de videotransmitterede operationer.

Operationerne vil være: Cystocele, rectocele, lateral cystocele, perinerorrhaphia og TVT-O samt eventuelt TVT-S.

Alle operationer vil foregå i lokal anæstesi.

Dissektions opgaver

Hold 1 og 2

Find ureters relation til uterus, dens forløb frem til blæren. Frilæg de cardinale og sacrouterine ligamenter. Se på fossa rectovaginale og frilæg den rectovaginale fascie oppefra. Se på den rectovaginale fascies relation til de sacrouterine ligamenter og til de cardinale ligamenter. McCall sutur – hvordan? Bob Shull operation. For at lette adgangen kan præparatet på et tidspunkt eventuelt deles svarende til promontoriet.

Hold 3 og 4

Find den pubocervicale fascie og det pubourethraele ligament. Frilæg blæren og find ureter. Hvordan løber den i blæren. Er der god afstand dertil, når man laver kolp. Ant. Frilæg foramen obturatum og find arcus tendineus. Find m. pubococcygeus og iliococcygeus. Hvor placeres TVT og TVT-O bændlet. Laterale defekter, kan det forekomme? Find n. obturatum og kar. Afstand fra arcus.

Hold 5 og 6

Find den rectovaginale fascie. Dens relation til arcus tendineus. Find musklerne omkring introitus og den anale sfinkter. Frilæg centrum tendineum. Hvor placeres den posteriore IVS? Hvor ligger pudendus? Er det sikkert at perforere perineum, som beskrevet ved den posteriore IVS teknik. Ved Bob Shull teknikken – hvor sætter man suturerne? Hvor ligger ureter og rectum i forhold til suturerne? Sacrospinøs sutur. Hvor sættes de?

Hold 7 og 8

Del præparatet på langs i et sagittalt snit. Find fascierne. Urethra i tværsnit. Rectum og sfinkterene i tværsnit. Se på relationen mellem den interne og eksterne sfinkter. Hænger sfinkter sammen med m. transversus perinei og bulbocavernosus?

Hold 9

Frilæg strukturerne således, at der kan anlægges en Prolift og andre prolene net til vaginaltopps prolaps. Sæt proliften og den anden meche på plads og find de "farlige" områder.

For alle hold synes jeg, at man skal fri dissekere perineum og finde fossa ischioirectalis. Se hvordan bækkenbundsmusklene ligger i forhold til huden og spina og pudendus. Opgaverne er vejledende. Dog synes jeg, at alle områder skal belyses.

Karl Møller Bek
